Region Stockholm

29
Svar på skrivelse från Liberalerna, Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet om att upphandla ytterligare två närakuter i länet
HSN 2022-0538

Hälso- och sjukvårdsnämnden
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Allmänmedicin
Maria Lind

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-05-25

HSN 2022-0538

Hälso- och
sjukvårdsnämnden

Svar på skrivelse från Liberalerna, Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet om att upphandla ytterligare två närakuter i länet

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till hälso- och sjukvårdsnämnden föreslår Liberalerna, Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet att hälso- och sjukvårdsdirektören ska återkomma till nämnden med förslag om att upphandla och starta ytterligare två närakuter för barn och vuxna enligt lag om offentlig upphandling samt återkomma till nämnden med förslag på lokalisering av dessa två närakuter för barn och vuxna i de två områden där behovet finns.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse från Liberalerna, Moderaterna, Centerpartiet, Kristdemokraterna och Miljöpartiet om att upphandla ytterligare två närakuter i länet

Förslag till beslut

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutar följande:

1. Föreslå regionstyrelsen att hemställa åt SLSO att utreda förutsättningarna för etablering av nya närakuter i Skärholmen respektive Jakobsberg, där Skärholmen har prioritet.

2. Hälso- och sjukvårdsdirektören uppdras att återkomma till nämnden med förslag på vidare hantering av de tillkommande närakuterna mot bakgrund av det svar som kommer inkomma från SLSO som en följd av en sådan hemställan.

3. Hälso- och sjukvårdsdirektören uppdras att återkomma med förslag på upphandling av Närakut Järva och Närakut Handen.

4. Skrivelsen anses besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund
I skrivelsen, daterad 5 april 2022, ger hälso- och sjukvårdsnämnden i uppdrag till hälso- och sjukvårdsdirektören att återkomma till nämnden med förslag om att upphandla och starta ytterligare två närakuter samt att föreslå lokalisering av dessa båda närakuter.

Närakuterna är en ny vårdform i Region Stockholm och de fyller en viktig funktion i sjukvårdssystemet. Akut sjuka patienter som inte kräver akutsjukhusets resurser har fått en närmare och mer tillgänglig vård. Sedan införandet har besöken ökat på närakuterna och minskat på akutmottagningarna och det är nu i högre utsträckning de patienter som är i behov av akutsjukhusens resurser som omhändertas på akutmottagningarna i länet. Det indikerar att effektiviteteten ökar i sjukvårdsystemet utifrån LEON-principen (Lägst effektiva omhändertagandenivå).

Tillgängligheten för patienterna har ökat genom den geografiska spridning som närakuterna har i länet och som medför att flertalet patienter har tillgång till en närakut i sin relativa närhet. Närakuterna har också både kortare väntetider och vistelsetider än akutmottagningarna. Patienter med sökorsaker som inte kräver akutsjukhusens resurser får inte lägre prioritet till förmån för andra mer allvarligt akut sjuka patienter när de söker vård vid närakuter, vilket de tidigare fick vid akutmottagningarna.

Barn utgör en stor andel av patienterna på närakuterna och tillgängligheten för barnfamiljer har ökat i regionen. Före införandet av den nya närakutstrukturen fanns en närakut för barn i hela länet, medan det nu finns kravställd barnkompetens på samtliga länets närakuter.

Överväganden

Förslag till lokalisering
Vad gäller lokalisering av tillkommande närakuter föreslås Skärholmen och Jakobsberg. Förslaget grundas dels på geografisk spridning över länet, med hänsyn tagen till placering av befintliga närakuter och befolkningsunderlag, dels hänsyn till tillgång till såväl allmänna kommunikationer som möjlighet för bilburna att nå verksamheten med eget fordon. Vidare styrs förslaget av

tillgången till öppenvårdsradiologi, vilket är en förutsättning för närakutverksamheten. Skärholmen är fördelaktigt baserat på den geografiska spridningen och ger närmare tillgänglighet för befolkningen, men saknar koppling till geriatrisk slutenvård. Vid Jakobsbergs sjukhus finns geriatrisk slutenvård men bidrar inte lika starkt till en geografisk närhet en större andel av befolkningen.

I avtalet med Aleris, som bedriver öppenvårdsradiologi på de aktuella platserna, finns en option som innebär att öppenvårdsradiologi ska kunna levereras på anvisade lokaliteter inom 6 månader från påkallande av optionen. Aleris har vid avstämning med förvaltningen lämnat preliminärt positivt besked gällande kapaciteten vid Skärholmen. Det råder också en allmän brist på den kompetens som krävs för att bemanna öppenvårdsradiologisk verksamhet, vilket kan inverka menligt på möjligheterna att bemanna två tillkommande verksamheter.

Val av driftsform
I skrivelsen anges att det är önskvärt att upphandla ytterligare Närakuter. Förvaltningen bedömer att förutsättningarna att genomföra en upphandling av befintlig verksamhet är mer adekvat. Ett antal faktorer inverkar väsentligen på möjligheterna att genomföra en framgångsrik upphandling med nöjaktigt resultat. Olika aspekter bör beaktas vid övervägande av upphandling av objekt som inte existerar i nuläget. Det föreligger betydande svårigheter att på ett rättvisande sätt beskriva objekten, vad gäller såväl innehåll som volymer, vilket också försvårar möjligheterna att göra en adekvat bedömning av de anbud som inkommer.

Det medför också svårigheter för såväl anbudsgivare som vid utvärdering av anbuden, att göra en adekvat bedömning av rimlig kostnadsnivå, vilket medför risk att anbudsgivare tar till stora marginaler, vilket i sin tur medför att regionen riskerar påföras onödigt höga kostnader för verksamheten.

Vidare gör den rådande marknadssituationen med en pågående konsolidering av vårdaktörer, där ackvisition varit vanligt förekommande under senare år, att det är svårt att bedöma potentiellt intresse för upphandling.

Ytterligare en aspekt att ta i beaktande är att det torde vara enklare för Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO) att omlokalisera sina egna befintliga verksamheter till alternativa platser, än vad det är för ett privat företag med avtalsrättsligt bindande avtal, att tillgängliggöra lokaler.

Det föreligger heller inte några systematiska diskrepanser gällande kvalitet och kostnadsläge mellan upphandlade närakuter i relation till de som drivs i egenregi.

Den sammantagna bedömningen medför att det är fördelaktigare att ge SLSO i uppdrag att etablera de nya närakuterna. Det finns möjlighet att pröva förutsättningarna för upphandling längre fram för dessa närakuter.

Förvaltningen bedömer att det finns fortsatt starka skäl att de närakuter som finns lokaliserade på akutsjukhusen fortsatt bedrivs av SLSO. Förvaltningen har påbörjat arbetet med att ta fram nya avtal för akutsjukhusen och de senaste årens utveckling visar att det kan finnas behov av att hitta former för nya arbetssätt och verksamhetslokaliseringar. Förvaltningen bedömer att de två närakuter där det finns bäst förutsättningar för en upphandling med gott resultat är Närakut Handen och Närakut Järva.

Förväntade kostnader
Den förväntade kostnaden för tillkommande närakuter beräknas uppgå till cirka 45 miljoner kronor årligen per närakut. En viss minskning av kostnader i andra delar av sjukvårdssystemet är tänkbara, då den rörliga ersättningen till andra vårdgivare kan komma att minska om patienter i stället söker vård på någon av de tillkommande närakuterna. Denna kostnadsminskning är dock svår att överblicka och påverkas av såväl vårdkonsumtionsmönster som av den ersättningsmodell som vid varje tid är gällande för dessa vårdgivare.
I det kommande arbetet tittar förvaltningen även på besöksmönstret mellan närakuter och vårdcentraler kopplat till exempelvis kostnadseffektivitet och patientsäkerhet.

Förväntad tidplan
Givet att beslut fattas i linje med föreliggande svar, och att ett sådant beslut fattas skyndsamt, förväntas SLSO kunna återkomma med förslag inklusive tidplan under hösten 2022. Uppskattningsvis kan nya närakuter starta under senare delen av 2023, men ett antal faktorer, såsom tillgängliggörande av för ändamålet lämplig lokalyta och radiologisk kapacitet, kan komma att påverka tidplanen.

En upphandling av Närakuterna Järva samt Handen bedöms kunna hanteras inom ramen för den upphandling som planeras av närakuterna i Sollentuna, Nacka och innerstaden enligt tidigare beslut, HSN 2021-1426.

Anders Ahlsson
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Anna Ingmanson
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Anders Ahlsson, 2022-05-25

Region Stockholm

Hälso- och sjukvårdsnämnden

SKRIVELSE
2022-04-05

Liberalerna
Moderaterna
Centerpartiet
Kristdemokraterna
Miljöpartiet

Skrivelse om att upphandla ytterligare två närakuter i länet

Den 1 juni 2017 öppnades länets första närakut för barn och vuxna i Haga på Karolinskas gamla sjukhusområde i Solna. Sedan dess har utbyggnaden av Region Stockholms nya närakutsstruktur fortsatt, och idag finns totalt elva närakuter i länet. Tre av närakuterna är upphandlade, sju drivs i egen regi och en drivs av Tiohundra i Norrtälje.

Sedan tidigare är den blågröna koalitionen överens om att upphandla ytterligare två närakuter under mandatperioden. Dock har utbyggnaden av nämnda närakuter senarelagts, bland annat i väntan på utvärdering av förändringen i det akuta omhändertagandet samt covid-19-pandemin.

Närakuterna utgör en uppskattad vårdform och fyller en viktig funktion i Region Stockholms sjukvårdssystem. Många patienter som tidigare sökt vård via de större akutmottagningarna, trots att de egentligen inte haft behov av akutsjukhusens högspecialiserade resurser, har nu kunnat få vård på länets närakuter i stället. Där kan man bli färdigbehandlad och det har inneburit kortare vistelsetid för patienterna. Det betyder mer tillgänglig vård av hög kvalitet, samtidigt som akutsjukhusen avlastas och kan fokusera på de svårast skadade och sjuka.

Det är viktigt att säkerställa att vården organiseras på ett sådant sätt att resurserna fördelas jämlikt och patienter med störst behov ges företräde, vilket även fortsatt bör beaktas i utbyggnaden av närakuter. Husläkarmottagningarna ska fortsatt utgöra navet i patientens sjukvårdskedja och första linjen för det stora flertalet patienter som har akuta men icke livshotande åkommor.

Stockholms län har en av Europas starkaste befolkningsökning. För att möta dagens och framtidens akuta omhändertagande på samtliga nivåer genomför Region Stockholm olika satsningar inom hälso- och sjukvården. Närakutstrukturen behöver finnas fördelat över länet. Idag finns områden där avståndet till närmsta närakut försvårar för patienter att söka vård på rätt vårdnivå. För att nå en sammanhållen vårdstruktur i regionen finns behov av två ytterligare närakuter för att säkerställa en jämlik vård.

Med anledning av det ovanstående ger hälso- och sjukvårdsnämnden uppdrag till hälso- och sjukvårdsdirektören att:

1. Återkomma till nämnden med förslag om att upphandla och starta ytterligare två närakuter för barn och vuxna enligt lag om offentlig upphandling.
2. Återkomma till nämnden med förslag på lokalisering av dessa två närakuter för barn och vuxna i de två områden där behovet finns.